

ADHD

Attention Deficit Hyperactivity Disorder

2021/2022

Veronika Blažková
Pedagogická fakulta UK
katedra pedagogiky
veronika.blazkova@pedf.cuni.cz

Terminologie, etiologie, výskyt

- ▶ **LDE a LMD** – lehká mozková dysfunkce
 - ▶ **MKN** – 10. revize: hyperkinetický syndrom – 2 subtypy:
 - ▶ - s poruchou aktivity a pozornosti
 - ▶ - hyperkinetická porucha chování (ODD – Oppositional Defiant Disorders)
 - ▶ **DSM** (Diagnostický a statistický manuál duševních chorob Americké psychiatrické asociace) – 5. revize:
 - ▶ - ADHD s převažující poruchou pozornosti (ADD)
 - ▶ - ADHD s převažující motorickou hyperaktivitou a impulzivitou
- 3 kritéria: **pozornost, hyperaktivita a impulzivita**
- ▶ **Školská legislativa – specifické poruchy chování (SPCH), příp. SPUCH**
 - ▶ Školská poradenská zařízení —————> žák se speciálními vzdělávacími potřebami
 - ▶ **Příčiny vzniku, výskyt**

Symptomy

- ▶ **Porucha pozornosti:** žák obtížně koncentruje pozornost na činnost, neposlouchá, nedokončuje úkoly, vyhýbá se úkolům požadujícím mentální úsilí, je nepořádný, dezorganizovaný, ztrácí věci, roztržitý, zapomnětlivý, netrpělivý, typické jsou výkyvy ve výkonnosti a také rychlá unavitelnost
- ▶ **Hyperaktivita:** neposedí, vrtí se na židli, pobíhá kolem, vyrušuje nebo je „hluchý“, obtížně zachovává klid, je v neustálém pohybu, je excesivně mnohomluvný, psychomotorický neklid, hlasitá, překotná řeč, komentování, vydávání různých zvuků
- ▶ **Impulzivita:** vykřikne odpověď bez přemýšlení, nedokáže čekat, přerušuje ostatní, skáče do řeči, reakce pouze na část pokynu nebo zadání, snížené ovládací a volní schopnosti

Diagnostická kritéria ADHD

Deficit pozornosti – nejméně 6 příznaků po dobu min. 6 měsíců

- ▶ - často se nedaří udržet pozornost, věnovat ji detailům nebo dělá chyby z nepozornosti, a to ve škole, při práci i jiných aktivitách
- ▶ - má obtíže v koncentraci pozornosti na úkoly nebo hry
- ▶ - často vypadá, že neposlouchá, co se mu/jí říká
- ▶ - často nepracuje podle pokynů, nedokončuje práci, má nepořádek na svém místě, ve svých věcech, ale není to projevem opozičního chování
- ▶ - často má problémy v organizování svých úkolů a aktivit
- ▶ - často oddaluje plnění školních a domácích úkolů, které vyžadují mentální úsilí
- ▶ - často ztrácí/zapomíná věci nezbytné pro školu a zájmové aktivity
- ▶ - snadno se nechává rozptýlit nebo vyrušit cizími (vnějšími) podněty
- ▶ - během denních aktivit často zapomíná např. na své úkoly, schůzky

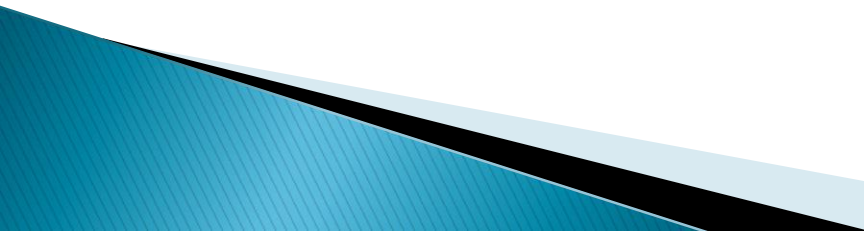
Diagnostická kritéria ADHD

Hyperaktivita a impulzivita - alespoň 6 příznaků přetrvává min. 6 měsíců

- ▶ - často mimovolné pohyby rukama nebo nohama, vrtí se na židli
- ▶ - často opouští místo ve třídě nebo v situaci, kdy se očekává, že zůstane sedět
- ▶ - často pobíhá nebo chodí v situacích, kdy je to nevhodné
- ▶ - často není schopno si klidně hrát, je hlučné i při oddechových aktivitách (vykřikuje, vydává různé zvyky, dělá grimasy)
- ▶ - trvale projevuje nadměrnou motorickou aktivitu, je stále v pohybu (jeho hry mohou být nebezpečné)
- ▶ - často vyhrkne odpověď dřív, než byla dokončena otázka
- ▶ - často nevydrží stát v řadě nebo nedokáže počkat, až na něho přijde řada
- ▶ - často přerušuje ostatní nebo jim skáče do řeči
- ▶ - bez ohledu na společenské zvyklosti nadměrně mluví (stále mluví, plete „páté přes deváté“, neustále vše komentuje)

Zásady výchovného působení v rodině

(Jucovičová, Žáčková)

- ▶ Klidné, vyrovnané zázemí, dítě má mít pocit, že je přijaté
 - ▶ Přiměřené požadavky na dítě
 - ▶ Pravidelný režim dne, jasně daná pravidla
 - ▶ Důslednost
 - ▶ Jednotné vedení dítěte, jednotné výchovné postupy
 - ▶ Soustředit se na kladné stránky dítěte
 - ▶ Oceňovat žádoucí projevy a způsoby chování x nepřehlížet špatné chování
 - ▶ Doporučuje se spolupráce rodiny se školou, vzájemná informovanost
 - ▶ Dodržování zásad racionální výživy a pitného režimu
-

Výchovné a vzdělávací metody ve škole

- ▶ Organizace práce během vyučování
- ▶ Jasně nastavené mantinely a jasně daná pravidla
- ▶ Jasně, srozumitelné pokyny a zadání
- ▶ Střídání činností
- ▶ Pozitivní výchova – posilování
- ▶ Častá zpětná vazba
- ▶ Hmatatelné odměny
- ▶ Zachovat klid, mluvit klidným hlasem
- ▶ Udržovat oční kontakt
- ▶ Hry spojené se soutěživostí nejsou vhodné
- ▶ Redukce množství domácích úkolů
- ▶ Relaxační místo ve třídě
- ▶ **TERAPIE ADHD – léková i neléková terapie**